

дѣтъ не би могълъ да пожелае по-добра. Една отлична ученичка, слѣдъ като свърши петия класъ, получи отъ Министерството на Народното Просвѣщение стипендия за въ Женева. И тя бѣ приета тамъ въ слѣдния по-горенъ класъ и продължи съ добъръ усилѣхъ, макаръ че прѣподаването се е водѣло на френски, което показва, че тя е била достатъчно подготвена. Свободното врѣме до началото на годината ми благоприятствува още и въ това отношение, че азъ можихъ да се опозная съ тамошния животъ и обичаи, което нѣщо бѣ отъ голѣма важность за мене, когато отсетнѣ поехъ управлението на училището.

Уредбата на пансиона бѣ твърдѣ проста, но за тогавашнитѣ условия, при липсата на квартири и голѣмата скѣпотия, която владѣеше въ София, той бѣ истинско благодѣяние, а особено за стипендиантитѣ, каквито бѣха болшинството отъ пансионеркитѣ. Надзирателството на възпитаницитѣ, които тогава възлизаха на 40, бѣ възложено, както споменахъ по-горѣ, на учителката Казанлъшева. За стопанската частъ бѣ ѝ даденъ като помощникъ единъ економъ и още двѣ-три прости слугини. За надзорѣтъ надъ толкова много дѣвци само едно лице, което освѣнъ това бѣ на-товарено да прѣподава и извѣстно число часове, въ всѣки случай бѣ недостатъчно. Но въ пансиона при Казанлъшева живѣеше и майка ѝ, проста женица съ староврѣмски възгледи, която ѝ помагаше твърдѣ много. Баба Радка, тъй я наричаха ученикитѣ, имъ бѣше като майка. Баба Радка прѣгледяваше всичко. Ней се повѣряваха възпитаницитѣ, когато налегнѣше нѣкаква тѣга младежкитѣ имъ сърдца. Тя имъ бѣше, слѣдователно, по-близка и имаше надъ тѣхъ по-голѣмо влияние отколкото самата ѝ дъщеря. На мнозина това се виждаше неумѣстно. Храната бѣ проста, но здрава и достатъчна. Това се забѣлѣзва най-добрѣ, слѣдъ като Казанлъшева напусна пансиона. Неможе да си прѣдстави човѣкъ, какъ бързо се промѣниха руменитѣ лица на младитѣ дѣвойки.

Най-сетнѣ, майсторитѣ привършиха поправкитѣ и обучението можеше да се започне. Освѣнъ мене имаше още три българки учителки, слѣдвали въ Русия: двѣ въ Москва и една въ Одеса. По-неже тѣ не бѣха се специализирали по опрѣдѣлени прѣдмети, то разпрѣдѣлихъ прѣдметитѣ споредъ коя къмъ който прѣдметъ имаше по-голѣма наклонность. Това, което бѣше ново за мене, бѣ, че Законъ Божи трѣбваше да се прѣподава отъ учителка, слѣдователно отъ жена, а не отъ свещеникъ. По-сетнѣ се настоя, нѣкои отъ прѣдметитѣ да се прѣподаютъ отъ извънредни учители, съ доказана опитность, което бѣ отъ голѣма полза за заведението.

Управлението на училището приехъ въ началото на годината. Облегната на съществуващитѣ обичаи, азъ се ръководѣхъ въ управлението на училището освѣнъ отъ мѣродавнитѣ нужди на страната и условията, въ които се тя намираше, още и отъ изкуството и наредбитѣ, съ които се бѣхъ запознала, прѣзъ врѣме на служенето ми въ Виена и Загребъ. Цѣлѣта на заведенията е въобще общообразователна, но нуждата да се подготвятъ, кол-